

Selvitys lakisääteisen tapaturmavakuutuksen kannattavuudesta 2002–2011, tilastot

8.11.2012

Sivu 1 (12)

Sisällysluettelo

■ Lakisääteisen tapaturmavakuutuksen tilastot	1
■ Vakuutusmaksutulo	1
■ Luottotappiot	3
■ Maksetut korvaukset	3
■ Liikekulut	4
■ Vastuovelka	5
■ Ammattitaudit	9
■ Tilastolähteet	12

Lakisääteisen tapaturmavakuutuksen tilastot

Seuraavassa esitetään tilastoja vakuutusyhtiöiden yhteenlasketuista tiedoista. Tarkastelussa ovat mukana vain suomalaiset vakuutusyhtiöt lukuun ottamatta vakuutusmaksutulon tarkastelua, missä mukana ovat myös Suomessa toimivan sivuliikkeiden maksutulotilastot. Tilastot ovat esitetty bruttoluvuista, siis luvuista ennen jälleenvakuuttajan osuuden vähentämistä.

Kuvaajan otsikossa on kerrottu miltä Excel-tiedoston "taulukko, lakisääteinen tapaturmavakuutus 2002–2011" välilehdeltä esitetty tieto on saatavilla numeerisessa muodossa.

Vakuutusmaksutulo

Vakuutuksenottajilta kerätty vakuutusmaksu sisältää eriä, joita ei lueta vakuutusyhtiön tilinpäätöksen mukaiseen maksutuloon. Tällaisia eriä ovat luottotappiot, työsuojelumaksu, jakojärjestelmämaksu sekä vuoteen 2004 asti sairaanhoitomaksu¹. Näistä siirtotuloksi luokiteltavia eriä ovat työsuojelumaksu ja jakojärjestelmämaksu (ja sairaanhoitomaksu), sillä vakuutusyhtiön tulee tilittää nämä maksut edelleen

¹ Sairaanhoitomaksua kerättiin vuoteen 2004 asti. Se poistui tarpeettomana vuonna 2005, jolloin alettiin soveltaa ns. täyskustannusvastaavuutta. Sen mukaan vakuutusyhtiö maksaa julkisen terveydenhuollon palveluista asiakasmaksun asemasta todellisia kustannuksia vastaavan korvauksen.

Taulukko 1: Vakuutusmaksun muodostuminen

Miljoonaa euroa	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Vakuutusmaksutulo	427,3	416,0	437,8	539,0	571,2	585,3	586,3	554,7	537,7	584,4
Jakojärjestelmä	88,3	100,0	109,9	102,0	94,9	96,7	94,7	92,2	105,2	120,9
Luottotappiot	4,8	4,7	5,6	3,9	3,6	4,3	4,0	7,4	6,3	6,6
Työsuojelumaksu	9,2	9,2	9,7	10,1	10,3	10,5	10,3	9,7	9,6	10,7
Sairaanhoitomaksu	27,1	27,1	27,1							
Yhteensä	556,7	557,0	590,1	654,9	680,1	696,9	695,3	664,0	658,8	722,5

Selvitys lakisääteisen tapaturmavakuutuksen kannattavuudesta 2002–2011, tilastot

8.11.2012

Sivu 2 (12)

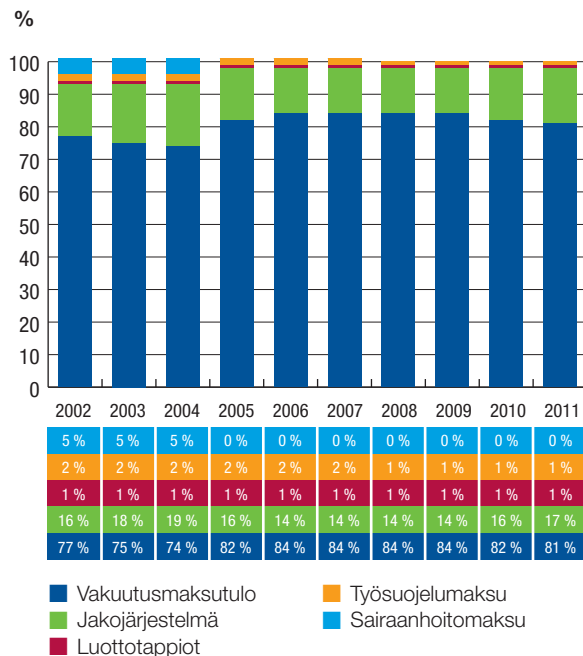
Työsuojelurahastolle ja Tapaturmavakuutuslaitosten liitolle (ja Kansaneläkelaitokselle).

Taulukossa 1 ja kuvassa 1 esitetään vakuutuksenottajilta kerätyn maksun muodostuminen. Siirtotulojen osuus koko maksusta on viime vuosina ollut noin 17 prosenttia.

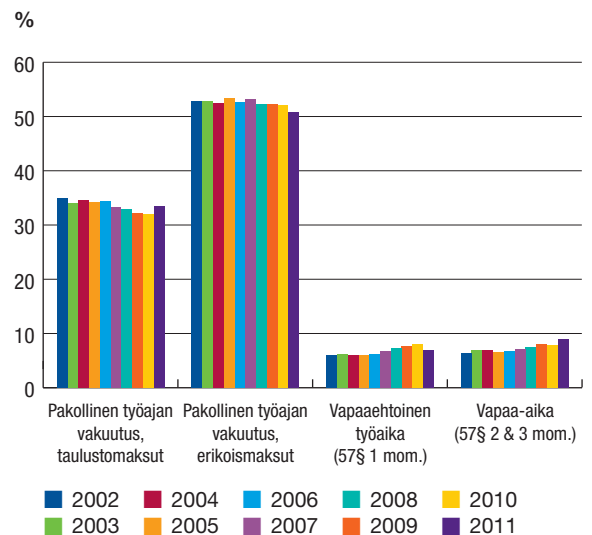
Tuloslaskelman mukainen vakuutusmaksutulo muodostuu pakollisista työajan taulustomaksuvakuutuksista (eli yleensä pienten yritysten vakuutukset), pakollisista työajan

erikoismaksuvakuutuksista (suurten yritysten vakuutukset), tapaturmavakuutuslain 57 § 1 momentin mukaisista vapaaehtoisista työaikavakuutuksista ja 57§ 2 sekä 3 momentin mukaisista vapaa-aikavakuutuksista. Taulukossa 2 ja kuvissa 2 ja 3 on esitetty vakuutusmaksutulon jakauma sekä vakuutusmaksutulon muodostuminen vakuutustyypeittäin. Kuvaajissa esitetty vakuutusmaksutulo sisältää jakojärjestelmämaksut vuoteen 2006 asti.

Kuva 1: Maksun muodostuminen

Kuva 2: Vakuutusmaksutulon jakauma

Taulukko 2: Vakuutusmaksutulon muodostuminen vakuutustyypeittäin

Miljoonaa euroa	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Pakollinen työajan vakuutus, taulustomaksut	180,0	176,2	189,0	219,0	229,1	194,1	192,8	177,8	171,4	195,9
Pakollinen työajan vakuutus, erikoismaksut	272,2	272,7	287,2	341,4	350,5	310,5	306,5	289,8	280,3	296,4
Vapaaehtoinen työaika (57§ 1 mom.)	31,2	31,5	32,9	38,4	41,4	39,1	42,8	42,1	43,5	40,2
Vapaa-aika (57§ 2 & 3 mom.)	32,2	35,6	38,6	42,2	45,1	41,6	44,1	44,9	42,6	51,8
Yhteensä	515,6	516,0	547,7	641,0	666,2	585,3	586,3	554,7	537,7	584,4

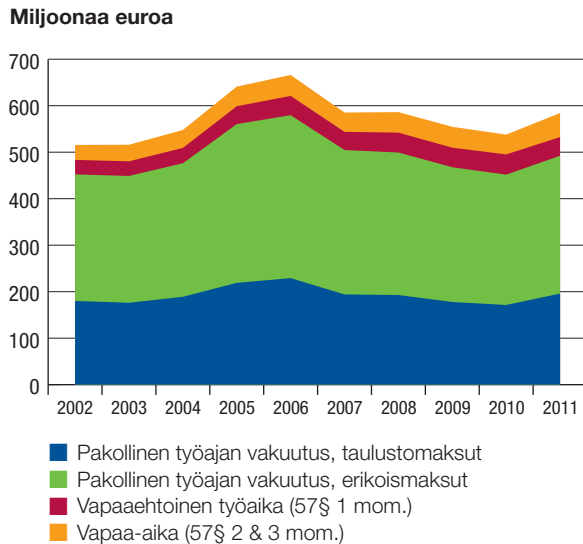

Selvitys lakisääteisen tapaturmavakuutuksen kannattavuudesta 2002–2011, tilastot

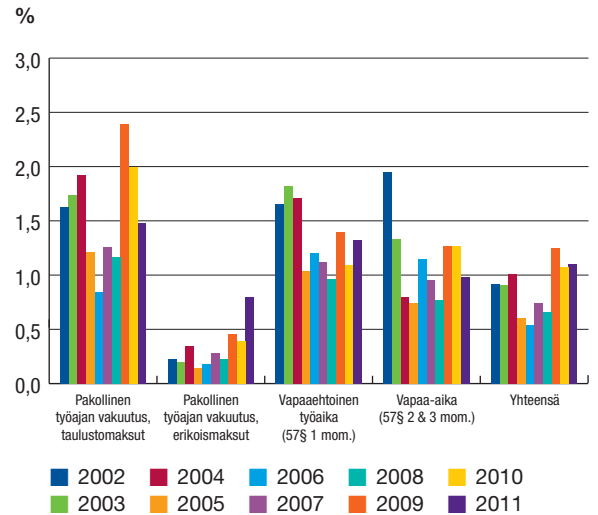
8.11.2012

Sivu 3 (12)

Kuva 3: Vakuutusmaksutulo

Kuva 4: Luottotappiot prosentteina vakuutusmaksutulosta (VJ012)

Luottotappiot

Lakisääteinen tapaturmavakuutus on työnantajalle pakollinen vakuutus. Lisäksi lain mukaan vakuutusyhtiö ei voi kieltäytyä antamasta tai voimassa pitämästä siltä haettua vakuutusta. Tämän vuoksi on tärkeää seurata myös luottotappioiden määrän kehitystä. Työnantajien taloudelliset vaikeudet näkyvät yleensä luottotappioiden lisääntymisenä.

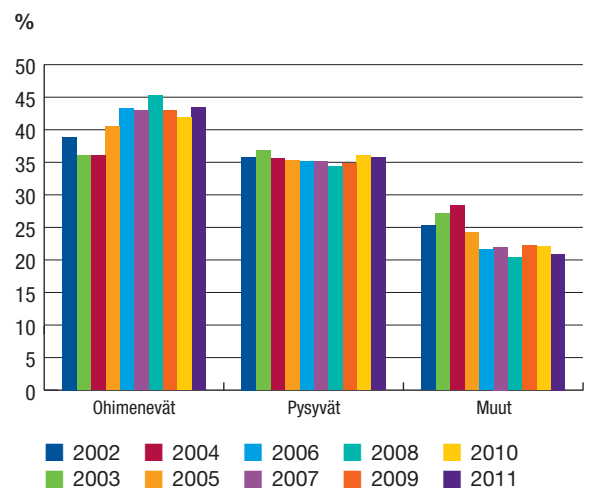
Kuvassa 4 esitetään luottotappioiden kehitys tarkastelujaksolla vakuutustyypeittäin.

Maksetut korvaukset

Maksetut korvaukset on jaettu ohimeneviin², pysyviin ja muihin korvauksiin. Ohimenevät korvaukset muodostuvat lähes kokonaan päiväraha- ja sairaanhoitokorvauksista. Pysyvistä korvauksista merkittävimmän osan muodostavat lopullisesti vahvistetut ja väliaikaiset työkyvyttömyyseläkkeet. Muut

² Ohimeneviä korvauksia ovat tapaturmavakuutuslain (608/1948) mukainen päiväraha, mainitun lain 17 a §:n mukainen, sairaanhoitoon sisältyvän fyysikaalisen hoidon aikainen ansionmenetykskorvaus sekä mainitun lain 14 §:n 3 ja 4 momentissa, 15 §:ssä, 20 §:n 3 momentissa, 41 §:n 5 momentissa, 46 §:n 3 momentissa ja 65 a §:ssä tarkoitetut korvaukset. Lisäksi ohimeneviin korvauksiin luetaan oikeudenkäyntikulut.

Kuva 5: Maksettujen bruttovahinkokorvausten jakauma (VJ013)

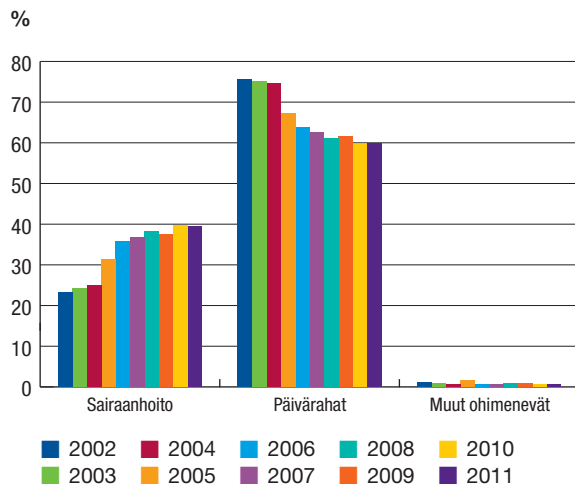

Selvitys lakisääteisen tapaturmavakuutuksen kannattavuudesta 2002–2011, tilastot

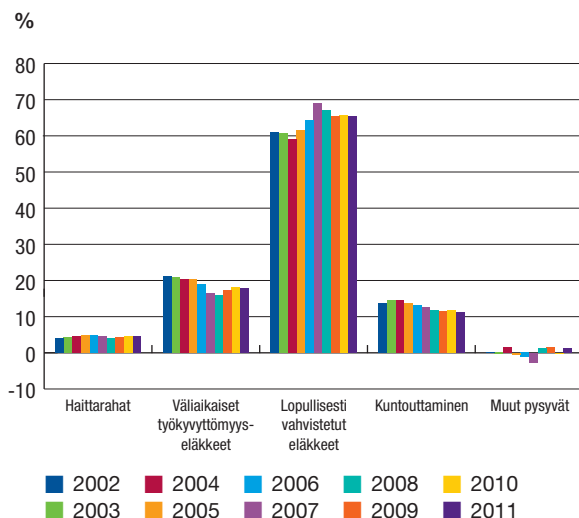
8.11.2012

Sivu 4 (12)

Kuva 6: Ohimenevien bruttokorvausten jakauma (VJ013)

Kuva 7: Pysyvien bruttokorvausten jakauma (VJ013)

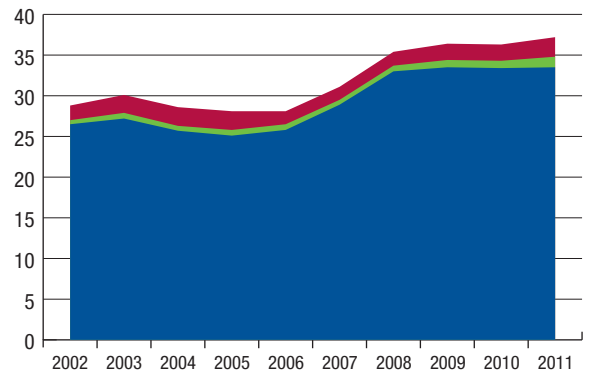
korvaukset³ koostuvat lähinnä indeksikorotuksista, jotka rahoitetaan vuosittain erillisen jakojärjestelmän kautta.

Kuvissa 5, 6 ja 7 on esitetty maksettujen bruttovahinkokorvausten jakauma sekä ohimenevien ja pysyvien korvausten jakaumat.

3 Muut korvaukset ovat jakojärjestelmän piiriin kuuluvia korvauksia, pooli-korvauksia tai korvauksia joita ei voida luokitella ohimeneviksi tai pysyviksi korvauksiksi.

Kuva 8: Maksetut korvaustoiminnan hoitokulut (VJ013)

Miljoonaa euroa

■ Maksetut vahinkojen selvittelykulut
■ Osuus TVL:n tapaturmavakuutuslain 58 §:n mukaisista korvaustoiminnan hoitokuluista
■ Osuus tapaturmalautakunnan ja tapaturma-asiaihin korvauslautakunnan kuluista

Tilinpäätöksen mukaisiin maksettuihin korvauksiin sisältyy myös korvaustoiminnan hoitokuluja. Tällaisia ovat mm. vahingon, eläkehakemuksen ym. vakuutustapahtuman rekisteröinti ja käsittely sekä korvaus/eläkepäätöksen laatiminen ja maksaminen. Korvaustoiminnan kuluihin sisällytetään myös osuudet Tapaturmavakuutuslaitosten liiton tapaturmavakuutuslain 58 §:n mukaisista korvaustoiminnan hoitokuluista sekä tapaturma-asioiden muutoksenhakulautakunnan ja tapaturma-asioiden korvauslautakunnan kuluista.

Vakuutusyhtiöiden korvaustoiminnan hoitokuluista omien kulujen osuus oli 90 prosenttia.

Liikekulut

Liikekulujen kohdistaminen lakisääteiseen tapaturmavakuutukseen ja allokonti eri toimintoihin perustuu yhtiöiden sisäiseen laskentaan. Kohdistusperiaatteet voivat sen vuoksi vaihdella yhtiöiden ja vuosien välillä.

Liikekulusta merkittävimpiä ovat vakuutusten hankinnasta ja hoitamisesta aiheutuvat välilliset ja välittömät kustannukset.

Lakisääteistä tapaturmavakuutusta harjoittavat yhtiöt keräävät omien vakuutusmaksujen veloituksen yhteydessä myös työttömyys- ja ryhmähenkivakuutuksen vakuutusmaksuja,

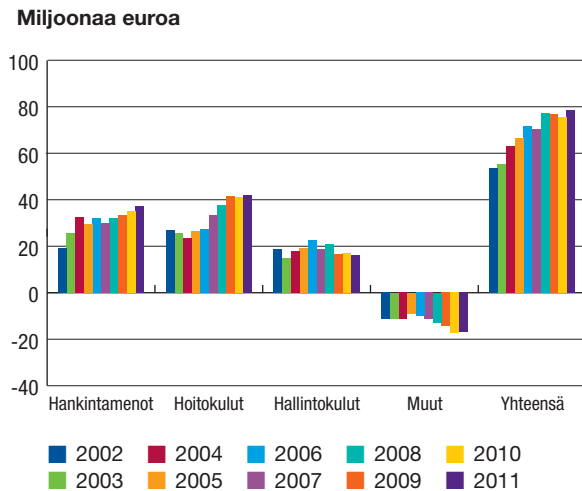

Selvitys lakisääteisen tapaturmavakuutuksen kannattavuudesta 2002–2011, tilastot

8.11.2012

Sivu 5 (12)

Kuva 9: Liikekulut (VJ012b)

jotka tilitetään eteenpäin. Tästä työstä vakuutusyhtiöille maksetaan hoitopalkkioita. Nämä sekä menevän jälleenvakuutuksen palkkiot ja voitto-osuudet pienentävät liikekuluja

Vastuuelva

Vakuutusyhtiön vastuuelva muodostuu vakuutusmaksuvastuusta, korvausvastuusta ja tasoitusmäärästä. Lakisääteisen tapaturmavakuutuksen vastuuelasta 98 % on korvausvastuuta.

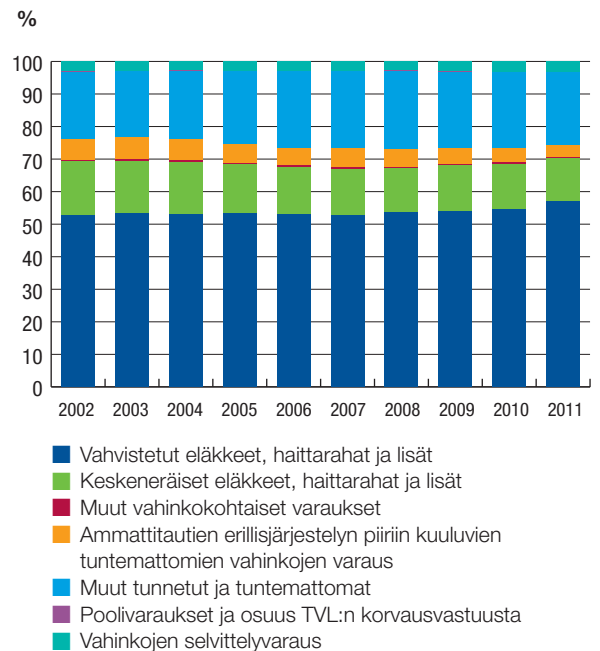
Korvausvastuun muodostuminen

Kuvassa 10 esitetään bruttokorvausvastuun jakautuminen erityyppisiin vastuisiin.

Viimeisen yhdeksän vuoden aikana bruttokorvausvastuun jakaumassa ei ole tapahtunut suurempia muutoksia. Merkittävä osa, noin 70 prosenttia, varsinaisesta bruttokorvausvastuusta liittyy pitkäaikaisiin eläkemutoisiin vastuisiin. Jakojärjestelmästä maksettavat korvaukset, kuten indeksikorotukset, eivät sisälly vakuutusyhtiön tulevia korvauksia varten varattuun varsinaiseen korvausvastuuseen.⁴

⁴ Vuodesta 2008 alkaen TVL:lle aiheutuvat korvauskustannukset rahoitetaan jakojärjestelmän avulla. Näin ollen vakuutusyhtiöiden taseessa ei ole korvausvastuuta näitä kustannuksia varten vuodesta 2008 lähtien.

Kuva 10: Varsinaisen bruttokorvausvastuun jakauma (VJ031)

Korvausvastuun sattumisvuosittainen jakauma

Korvausvastuu muodostuu varauksista, jotka liittyvät useana eri sattumisvuonna tapahtuneisiin tai ilmenneisiin vahinkoihin. Seuraavissa kuvissa esitetään tarkasteltavien kahdeksan tilivuoden osalta korvausvastuun muodostuminen eri sattumisvuosina aiheutuneista vahingoista. Koska korvausvastuun jakautuminen sattumisvuosiin kuitenkin riippuu voimakkaasti korvaustyyppistä, niin kuvaajat esitetään erikseen kolmen merkittävimmän korvaustyyppin osalta:

1. vahvistetut eläkkeet, haittarahat ja lisät (kuva 11)
2. keskeneräiset eläkkeet, haittarahat ja lisät (kuva 12)
3. varaukset muille tunnetuille tai tuntemattomille vahingoille (lukuun ottamatta ammattitautien erillisjärjestelyn piiriin kuuluvien tuntemattomien vahinkojen erillisvarausta) (kuva 13)

Jakauma annetaan myös näiden luokkien yhteenlasketuista luvuista.

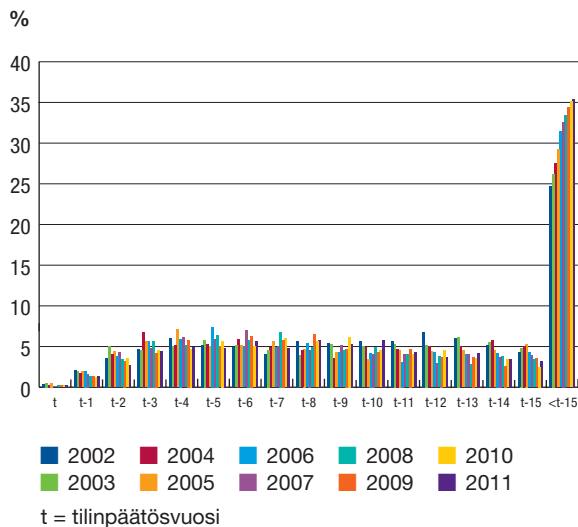

Selvitys lakisääteisen tapaturmavakuutuksen kannattavuudesta 2002–2011, tilastot

8.11.2012

Sivu 6 (12)

Kuva 11: Vahvistettujen eläkkeiden, haittarahojen ja lisien sattumisvuosittainen jakauma (VJ032a)

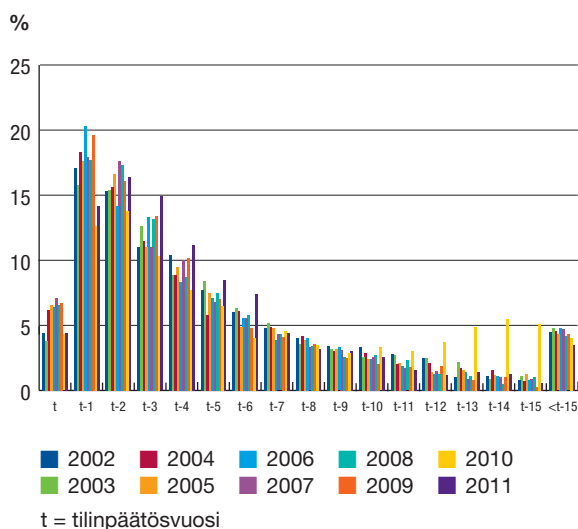
Korvausvastuusta suurin osa eli noin 57 prosenttia muodostui vahvistetuista eläkkeistä, haittarahoista ja lisistä. Vahvistettujen eläkkeiden, haittarahojen ja lisien sattumisvuodet ovat tyypillisesti erittäin vanhoja. Yli 50 prosenttia vastuusta liittyy sattumisvuosiin, jotka ovat yli 10 vuotta vanhoja.

Korvausvastuusta noin 13 prosenttia muodostui keskeneräisistä eläkkeistä, haittarahoista ja lisistä. Keskeneräisten eläkkeiden, haittarahojen ja lisien sattumisvuodet painottuvat selvästi tuorempiin vuosiin. Noin 70 prosenttia vastuusta liittyy sattumisvuosiin, jotka ovat korkeintaan viisi vuotta vanhoja. Varauksista kuitenkin 3,5 prosenttia liittyy yli 15 vuotta vanhoihin sattumisvuosiin, mikä osoittaa varauksen hidasta selviämistä.

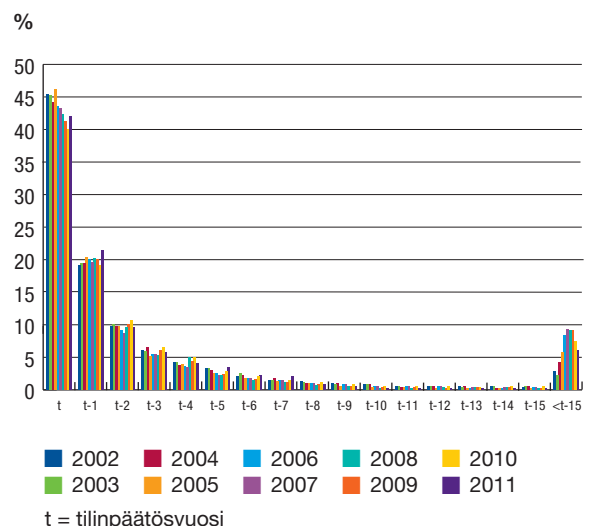
Muiden tunnettujen ja tuntemattomien vahinkojen varaus muodostuu pääosin ns. kollektiivivarauksesta. Varauksessa otetaan huomioon tyypillisesti sekä tunnetut että tuntemattomat ohimenevät korvaukset ja tuntemattomat pysyvät korvaukset. Tämä varaus vastaa noin 22 prosenttia koko korvausvastuusta.

Ohimenevät korvaukset selviävät pysyviä korvauksia nopeammin. Hetkenä, jolloin tuntematon pysyvä korvaus tulee tunnetuksi, varaus tavallisesti siirtyy keskeneräisiin eläke-

Kuva 12: Keskeneräisten eläkkeiden, haittarahojen ja lisien sattumisvuosittainen jakauma (VJ032a)

Kuva 13: Muiden tunnettujen ja tuntemattomien⁵ vahinkojen varausten sattumisvuosittainen jakauma (VJ032b)

⁵ Lukuun ottamatta ammattitautien erillisjärjestelyn piiriin kuuluvien tuntemattomien vahinkojen erillisvarausta.

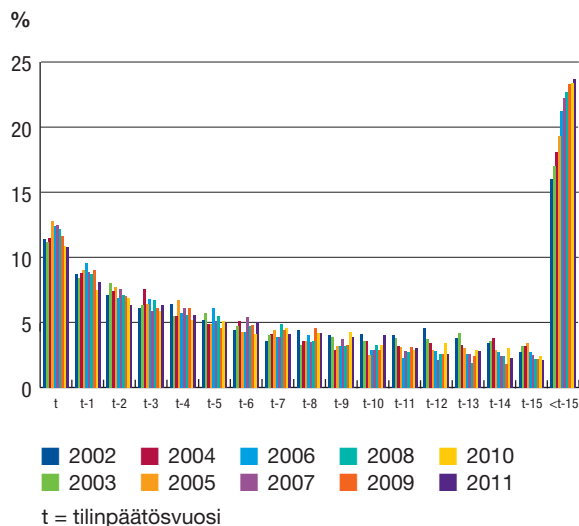

Selvitys lakisääteisen tapaturmavakuutuksen kannattavuudesta 2002–2011, tilastot

8.11.2012

Sivu 7 (12)

Kuva 14: Yhteenlaskettu sattumisvuosittainen jakauma

haittaraha- tai erilaisten lisien varauksiin. Tämän takia varaus muille tunnetuille ja tuntemattomille vahingoille painottuu erittäin voimakkaasti tuoreempiin sattumisvuosiin.

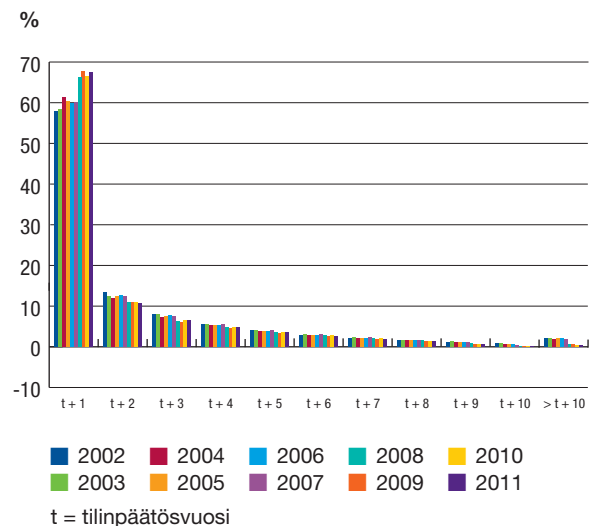
Luokkien 1–3 yhteenlaskettu korvausvastuu muodostaa noin 93 prosenttia koko korvausvastuusta. Yhteenlasketusta bruttokorvausvastuun sattumisvuosijakaumasta noin 42 prosenttia varauksista liittyi korkeintaan viisi vuotta vanhoihin sattumisvuosiin. Yli 10 vuotta vanhoihin sattumisvuosiin liittyi noin 37 prosenttia vastuista. Varaukset yli 15 vuotta vanhoihin sattumisvuosiin suhteessa muihin sattumisvuosiin on kahden viimeisen vuoden aikana kasvanut 0,5 prosenttiyksikköä.

Vahinkokorvausvastuun selviämisyajakauma

Kuvissa 15, 16 ja 17 esitetään vahinkokorvausvastuun selviämisyajakauma, eli arvio tilivuoteen (t) mennessä sattuneista vahingoista aiheutuvista (diskontatuista) kassavirroista tilivuotta seuraavien vuosien aikana. Kuvaajat perustuvat tilivuonna tehtyyn alkuperäiseen arvioon vahinkojen selviämisestä. Erät esitetään suhteessa tilivuoden korvausvastuuseen, joten kunkin vuoden korvausosuudet summautuvat 100 prosenttiin.

Selviämisyajakaumat vaihtelevat suuresti korvaustyypistä riippuen. Tämän vuoksi jakaumat annetaan erikseen ohimenevien korvausten ja pysyvien korvausten osalta.

Kuva 15: Bruttovastuuvelan ohimenevien korvausten arvioitu selviämisyajakauma (VJ033)

Bruttokorvausvastuun ohimenevien korvausten arvioitu selviämisyajakauma (purkautuminen) painottuu selvästi tuoreimpiin sattumisvuosiin. Noin 85 prosenttia vastuusta arvioidaan tulevan maksetuksi kolmen ensimmäisen vuoden aikana. Vahinkojen pääasiallisesta nopeasta selviämisestä huolimatta noin 0,3 prosenttia vastuusta arvioidaan maksettavan vasta 10 vuoden jälkeen.

Bruttokorvausvastuun pysyvien korvausten osalta selviämisyajakauma on luonnollisestikin hyvin erinäköinen. Kuvassa 16 esitetään pelkästään keskeneräisten pysyvien korvausten selviäminen. Edelleen, tilivuoden jälkeen vahvistettavia eläkejä, haittarahoja ja lisiä käsitellään jakaumassa kertakorvauksina siten, että ne otetaan huomioon vahvistamishetkellä pääoma-arvostaan. Tämän jälkeen niiden ryhmittely muuttuu vahvistetuiksi pysyviksi korvauksiksi, ja ne poistuvat kuvaajasta. Vahvistetuista eläkkeistä, haittarahoista ja lisistä maksettavia korvauksia ei siten oteta huomioon selviämisyajakaumassa. Kun keskeneräinen pysyvä vastuu vahvistetaan, niin tällöin vakuutusyhtiön vastuusta poistuu myös merkittävä määrä epävarmuutta.

Selviämisyajakauman erilaisesta profiilista huolimatta myös keskeneräisten pysyvien korvausten kohdalla arvioitu selviämisyajakauma painottuu tuoreempiin sattumisvuosiin. Kolmen ensimmäisen vuoden aikana vastuusta arvioidaan maksettavan noin 52 prosenttia. Noin 14 prosenttia vas-

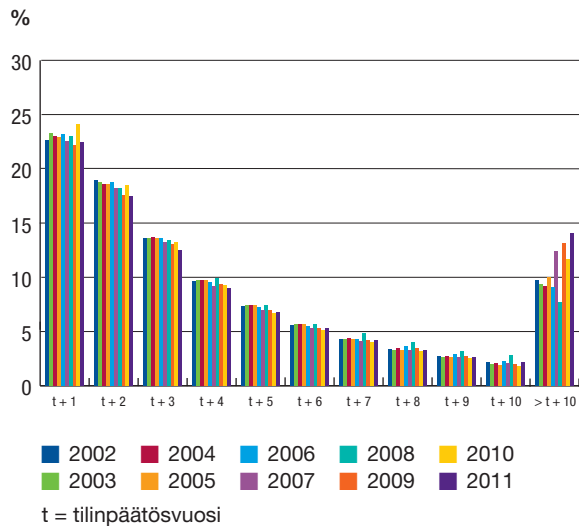

Selvitys lakisääteisen tapaturmavakuutuksen kannattavuudesta 2002–2011, tilastot

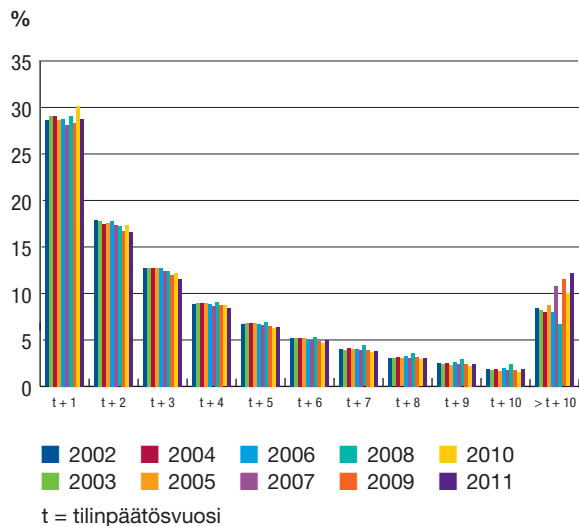
8.11.2012

Sivu 8 (12)

Kuva 16: Bruttovastuuelan keskeneräisten pysyvien korvausten arvioitu selviämisaika vahvistamishetkeen (VJ033)

Kuva 17: Bruttovastuuelan ohimenevien korvausten arvioitu selviämisaika (VJ033)

tuusta arvioidaan kuitenkin maksettavaksi vasta 10 vuoden jälkeen.

Koska keskeneräisten pysyvien korvausten korvausvastuu on huomattavan suuri (noin kuusinkertainen) verrattuna ohimenevien korvausten vastuuseen, niin näiden yhteenlaskettu selviämisaika muistuttaa keskeneräisten pysyvien korvausten jakaumaa. Kokonaisarviona noin 57 prosenttia korvausvastuusta arvioidaan selviävän kolmen vuoden sisällä ja 72 prosenttia viiden vuoden sisällä. Noin 12 prosenttia vastuuelasta arvioidaan selviävän vasta 10 vuoden jälkeen.

Korvausvastuun riittävyys

Taulukossa 3 arvioidaan sitä, miten hyvin kunakin vahinkovuonna tehty varaus vahinkokorvausvastuuseen on riittänyt näistä vahingoista aiheutuvien vahinkokorvausten maksamiseen. Taulukossa verrataan alkuperäistä arviota vahinkovuoden jäljellä olevasta korvausvelvollisuudesta (eli vahinkovuonna sattuneista vahingoista varattua vahinkokorvausvastuun määrää vahinkovuonna tehdyn tilinpäätöksen mukaisesti) vahinkoa seuraavina vuosina tarkentuneeseen arvioon näistä korvauksista. Tarkentunut arvio muodostuu arviohetken mennessä maksetuista korvauksista lisätyn arviohetkellä tehdystä varauksesta tulevaisuudessa maksettavia korvauksia varten. Laskelmassa eliminoidaan diskonttauksen purkautumisesta ja diskonttokoron muutoksesta aiheutuva ero korvauksissa.

Taulukossa esitetyt luvut saadaan suhteuttamalla kunakin vuonna tarkentunut arvio vahinkovuoden alkuperäiseen arvioon. (Vahinkovuonna suhdeluku on aina 100 prosenttia.) Sataa prosenttia suurempi suhdeluku tarkoittaa sitä, että alkuperäinen arvio korvausvastuusta ei ole osoittautunut riittäväksi.

Vahinkokorvausvastuun riittävyttä tarkastellaan tuoreimman (eli vuonna 2011 tehdyn) arvion perusteella. Taulukosta nähdään, että korvausvastuu on vahinkovuosina 2002, 2003 ja 2010 osoittautunut riittämättömäksi. Vuosien 2002 ja 2003 osalta virhemarginaali on kuitenkin alle 5 prosentin, joten havaittu poikkeama ei ole olennainen.⁶ Vuoden 2010 osalta riittävyden virhemarginaali on ollut yli 5 prosenttia eli kohtuullinen.

⁶ Selvityksessä 0–5 prosentin virhemarginaalia pidetään ei olennaisena (eli normaalina virhearviona), 5–10 prosentin virhemarginaalia kohtuullisena, 10–20 prosentin virhemarginaalia merkittävänä ja yli 20 prosentin virhemarginaalia erittäin merkittävänä.

Selvitys lakisääteisen tapaturmavakuutuksen kannattavuudesta 2002–2011, tilastot

8.11.2012

Sivu 9 (12)

Taulukko 3: Bruttovahinkokorvausvastuun riittävyysseuranta (VJ02c)

Kantavuosi	Riittävyysprosentti*									
	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
2002	100,0 %	103,3 %	104,0 %	103,9 %	104,1 %	102,9 %	101,4 %	101,3 %	101,7 %	102,1 %
2003	–	100,0 %	107,2 %	110,5 %	110,5 %	108,6 %	105,9 %	102,4 %	104,0 %	104,7 %
2004	–	–	100,0 %	106,2 %	98,8 %	96,7 %	98,2 %	92,2 %	90,1 %	92,1 %
2005	–	–	–	100,0 %	106,0 %	96,8 %	95,5 %	95,2 %	89,4 %	91,3 %
2006	–	–	–	–	100,0 %	95,5 %	87,9 %	84,3 %	80,5 %	79,7 %
2007	–	–	–	–	–	100,0 %	97,1 %	90,5 %	87,5 %	85,6 %
2008	–	–	–	–	–	–	100,0 %	101,6 %	93,7 %	89,6 %
2009	–	–	–	–	–	–	–	100,0 %	89,6 %	80,4 %
2010	–	–	–	–	–	–	–	–	100,0 %	106,7 %
2011	–	–	–	–	–	–	–	–	–	100,0 %

* Aloittavan varauksen riittävyysprosentti on 100

Taulukko 4: Sovellettu laskuperustekorko

	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Korkein	3,50 %	3,50 %	3,50 %	3,50 %	3,50 %	3,50 %
Mediaani	3,40 %	3,50 %	3,50 %	3,50 %	3,50 %	3,08 %
Keskiarvo	3,28 %	3,11 %	3,11 %	3,06 %	3,05 %	2,94 %
Alin	2,50 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
Korkein sallittu diskonttokorko	3,80 %	3,70 %	3,60 %	3,50 %	3,50 %	3,50 %

Vastuvelan diskonttaus

Varsinaisesta bruttokorvausvastuusta noin 82 prosenttia oli diskontattua vastuovelkaa. Diskontattu vastuovelka muodostuu pelkästään eläkeluotoisista vastuista. Keskimääräinen diskonttokorko laski jälleen edellisvuodesta ja oli 2,94 (3,05) prosenttia. Sovellettu laskuperustekorko vaihteli huomattavasti yhtiöstä riippuen. Taulukossa 4 esitetään yhteenvedotietoa yhtiöiden soveltamista diskonttokoroista. Taulukkoon on myös lisätty tieto asetuksella säädetystä⁷ enimmäiskorosta.

⁷ Sosiaali- ja terveysministeriön asetus henki- ja vahinkovakuutusyhtiön vastuvelan laskennassa käytettävästä enimmäiskorosta (610/2008).

Ammattitaudit

Silloin kun on kyse ammattitaudista, tapaturman sattumishetkeä vastaa se ajankohta, jona ammattitauti on ilmennyt. Jollei erityisistä syistä muuta johdu, ammattitaudin ilmenemishetkenä pidetään sitä ajankohtaa, jona sairastunut henkilö ensimmäisen kerran hakeutui lääkärin tutkittavaksi silloin tai myöhemmin ammattitaudiksi todetun sairauden johdosta.

Jollei sairastunut henkilö enää ammattitaudin ilmetessä ole siinä työssä, josta tauti on voinut aiheutua, määräytyy korvausvelvollisuus sen mukaan, minkä työsuhteen perusteella suoritettu työ on viimeksi voinut aiheuttaa taudin (viimeinen mahdollinen altistumisvuosi). Jos korvausvelvollisuuden määräävä altisteinen työsuhte on päättynyt ennen ilmene-mishetkeä, ammattitauti kuuluu ns. erillisjärjestelyn piiriin.

Selvitys lakisääteisen tapaturmavakuutuksen kannattavuudesta 2002–2011, tilastot

8.11.2012

Sivu 10 (12)

Taulukko 5: Tunnetut ammattitaudit (milj. euroa) ja erillisjärjestelyn osuus niistä prosentteina (VJ041a ja VJ041b)

Ilmenemisvuosi	Maksetut bruttovahinko- korvaukset		Vahinkokohtaiset bruttovaraukset		Yhteensä		Vahinkojen lukumäärä	
2002	27,9	33,5 %	18,2	35,6 %	46,1	34,3 %	3 997	13,1 %
2003	26,6	36,7 %	20,9	39,9 %	47,5	38,1 %	3 907	14,7 %
2004	28,3	34,0 %	24,0	42,9 %	52,3	38,1 %	4 015	17,5 %
2005	30,6	35,7 %	26,0	45,4 %	56,6	40,2 %	4 058	12,9 %
2006	25,1	34,8 %	27,7	43,5 %	52,8	39,4 %	3 582	12,9 %
2007	21,5	37,9 %	25,7	41,8 %	47,2	40,0 %	3 535	13,8 %
2008	17,4	38,3 %	24,1	45,4 %	41,5	42,5 %	3 169	14,4 %
2009	11,5	43,4 %	19,0	58,6 %	30,5	52,9 %	2 482	15,9 %
2010	7,4	36,9 %	18,4	56,4 %	25,8	50,8 %	2 216	12,2 %
2011	1,4	25,6 %	2,9	74,3 %	4,4	58,2 %	985	5,6 %

Ammattitaukeista maksettiin vuonna 2011 korvauksia 61,5 miljoonaa euroa, mikä vastasi 15 prosenttia maksetuista bruttovahinkokorvauksista. Erillisjärjestelyn osuus tästä oli 18,6 miljoonaa euroa eli 30 prosenttia.

Taulukossa 5 esitetään vuoden 2011 loppuun mennessä tietoon tulleiden ammattitautitapausten lukumäärä ilmene-
misvuosilta 2002–2011 sekä niistä maksetut korvaukset ja

tehdyt varaukset. Taulukossa esitetään myös erillisjärjestelyn piiriin kuuluvien ammattitautien osuudet näistä.

Ammattitautitapauksissa raportointiviive on usein merkittävä. Taulukosta 6 nähdään, miten vuonna 2011 ilmoitetut ammattitaudit kohdistuvat ilmenemisvuosille. Lukumäärät annetaan erikseen erillispiiriin kuuluvista ja muista ammattitaukeista. Taulukosta havaitaan, että erillisjärjestelyn piiriin

Taulukko 6: Vuonna 2010 ilmoitetut ammattitaudit ilmenemisvuosittain (lkm)

Ilmenemisvuosi	Ammattitaudit ilman erillisjärjestelyn piiriin kuuluvia		Erillisjärjestelyn piiriin kuuluvat ammattitaudit		Ammattitaudit yhteensä
		Jakauma		Jakauma	
<2002	320	13 %	94	20 %	414
2002	27	1 %	10	2 %	37
2003	18	1 %	13	3 %	31
2004	11	0 %	14	3 %	25
2005	11	0 %	12	3 %	23
2006	28	1 %	9	2 %	37
2007	12	0 %	22	5 %	34
2008	28	1 %	29	6 %	57
2009	115	5 %	59	13 %	174
2010	948	39 %	146	32 %	1 094
2011	930	38 %	55	12 %	985
Yhteensä	2 448		463		2 911

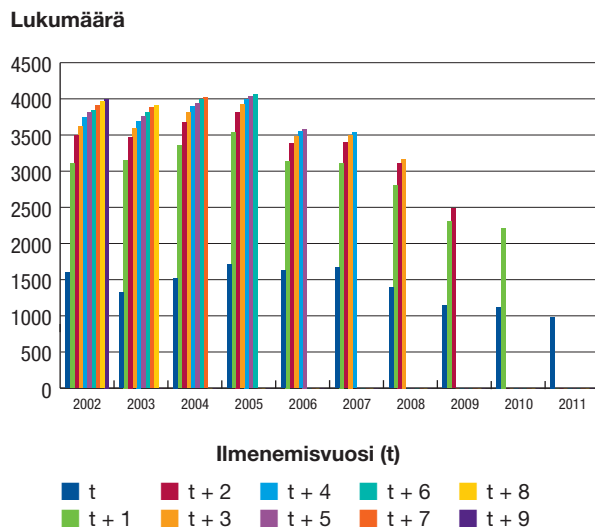

Selvitys lakisääteisen tapaturmavakuutuksen kannattavuudesta 2002–2011, tilastot

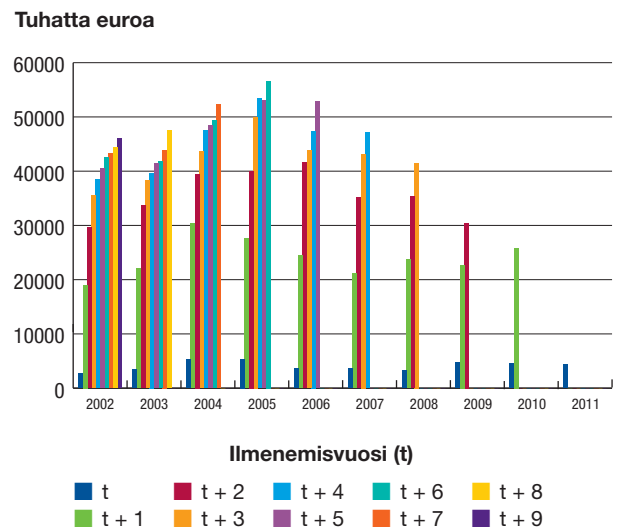
8.11.2012

Sivu 11 (12)

Kuva 18: Ammattitautien lukumäärän kehitys (VJ041a ja VJ041b)

Kuva 19: Ammattitautien maksetut korvaukset lisättyinä vahinkokohtaisilla varauksilla (VJ041a ja VJ041b)

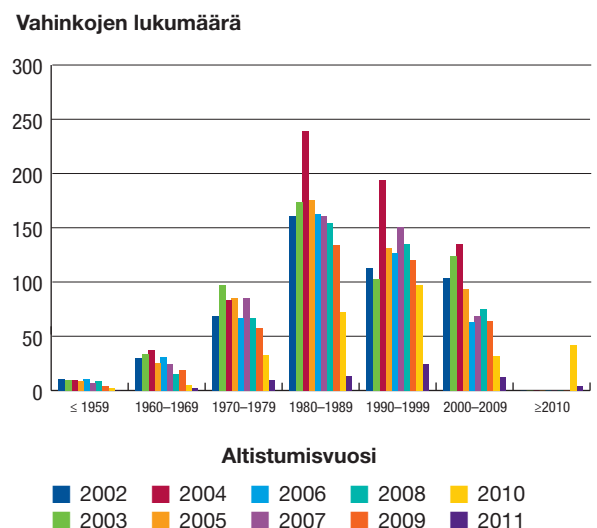
kuuluvien ammattitautien osuus ilmoitetuista ammattitautitapauksista on merkittävä, mutta että ne tulevat tietoon hitaammin kuin muut ammattitaudit.

Ammattitautien ilmoittamiseen liittyvä raportointiive vaikeuttaa huomattavasti niistä aiheutuvien korvausmäärien arviointia. Tämä koskee erityisesti erillisjärjestelyn piiriin lukeutuvia ammattitauteja. Ammattitautien ja erillisjärjestelyn piiriin kuuluvien vahinkojen aiheuttama epävarmuus vastuvelassa vaihtelee kuitenkin huomattavasti eri vakuutusyhtiöiden välillä vakuutuskannan luonteesta riippuen.

Kuvissa 18 ja 19 esitetään ammattitautien ilmenemisvuosikohtainen lukumäärän sekä maksettujen ja vahinkokohtaisesti varattujen korvausten kumulatiivinen kehitys. Kuvaajista voidaan nähdä, että vaikka suurin osa ammattitaukeista tulee tietoon ilmenemisvuonna ja sitä seuraavana vuonna, niin ammattitauteja todetaan myös pidemmän ajan kuluttua altistumisesta. Korvausmäärillä mitattuna merkittävimpiä ovat ilmenemisvuotta seuraavat kolme vuotta.

Kuvassa 20 esitetään vielä ammattitautien erillisjärjestelyn piiriin kuuluvien vahinkojen lukumäärät altistumisvuosikymmenittäin ja ilmenemisvuosittain. Kuvaajassa ovat mukana sellaiset ammattitaudit, joista on maksettu korvauksia tai tehty varauksia vuonna 2011. Kuvaajasta nähdään, että

Kuva 20: Ammattitautien erillisjärjestelyn piiriin kuuluvien vahinkojen ilmenemisvuosittainen kehitys (VJ042a)

Selvitys lakisääteisen tapaturmavakuutuksen kannattavuudesta 2002–2011, tilastot

8.11.2012

Sivu 12 (12)

erillisjärjestelyä koskevia ammattitauti-ilmoituksia on tehty erityisen runsaasti koskien vuonna 1980 alkaneella vuosikymmenellä tapahtuneita altistuksia.

Vakuutusyhtiö varautuu vastuuvelassaan etukäteen työtapa-
turmista ja ammattitaudeista tulevaisuudessa maksettaviin korvauksiin. Työtapaturmien ja tavanomaisten ammattitautien riskit voidaan yleensä arvioida kokemuseräisen tiedon perusteella. Sen sijaan riskin suuruuden arvioiminen on haasteellista sellaisten ammattitautien kohdalla, joissa taudin aiheuttaneesta altistuksesta taudin puhkeamiseen kuluu pitkä aika (latenssiaika). Esimerkiksi asbestin ja kemiallisten tekijöiden työssä aiheuttaman syöväen latenssiaika voi olla jopa 15–30 vuotta. Erityisen vaikeaa vastuuvelan arviointi on sellaisten työelämässä mahdollisesti esiintyvien altisteiden aiheuttamissa ammattitaudeissa, joiden osalta syy-seuraus-suhdetta ei tällä hetkellä vielä edes tunneta.

Johtuen pitkän latenssiajan ammattitautien korvauksiin liittyvästä epävarmuudesta, vuodesta 2008 lähtien näihin liittyvät korvaukset rahoitetaan vuosittain jakojärjestelmällä. Pitkän latenssiajan ammattitauteihin liittyvää tulevaa korvausvelvoitetta ei näin ollen enää varata vakuutusyhtiön vastuuvelkaan. Tämä koskee ammattitauteja, joissa altistuksesta, joka on voinut viimeksi aiheuttaa ammattitaudin, on taudin ilmetessä kulunut vähintään viisi vuotta, ei kuitenkaan näistä ammattitaudeista johtuvia korvaustenhoitokuluja. Muutos koskee vain sellaisia ammattitauteja, joissa altistus-ta, joka on viimeksi voinut aiheuttaa ammattitaudin, on ollut 1.1.2008 tai sen jälkeen. Tämä tulee ajan mittaan huomattavasti vähentämään ammattitauteihin varautumiseen liittyvää epävarmuutta.

Tilastolähteet

Selvityksessä olivat mukana lakisääteistä tapaturmavakuutusta harjoittavat suomalaiset vakuutusyhtiöt:

- A-Vakuutus Oy (A-Vakuutus)
- Keskinäinen Vakuutusyhtiö Fennia (Fennia)
- If Vahinkovakuutusyhtiö Oy (If)
- Lähivakuutus Keskinäinen Yhtiö (Lähivakuutus)
- Pohjantähti Keskinäinen Vakuutusyhtiö (Pohjantähti)
- Vahinkovakuutusyhtiö Pohjola (Pohjola)
- Aktia Vahinkovakuutus Oy (Aktia)
- Keskinäinen Vakuutusyhtiö Tapiola (Tapiola)
- Keskinäinen Vakuutusyhtiö Turva (Turva)
- Valion Keskinäinen Vakuutusyhtiö (Valio)
- Ålands Ömsesidiga Försäkringsbolag (Ålands)
- Redarnas Ömsesidiga Försäkringsbolag (Redarnas)

sekä ETA-sivuliike:

- Tryg, Tryg Forsikring A/S Suomen sivuliike

